

Abans d' entrar en dita casa, blanca y voltada d' arbres, varen ensopegar un mosso qu' estava llaurant ab un parell de bous grassos y lluhents, que obrían fondos solchs ab una arada giratoria del hú, á qui felicitem per lo bè que llauraba y per lo ben tractats que tenia als bous: al entrar dintre el barri, mòlt gran, hi havia un safreig ahont hi nedaban ànechs y ocas, y una multitud de gallinas y pollastres, separats tots del pati ab un reixat per més netedat: sota una accacia estaban la mestressa y la seva filla assegudas, repassant y aplegant la roba de la bugada la mare, y la filla brodant una lletra ab un tambor á la falda. S' alsaren á rébrens, y la virám comensá á mórner tal gatzara, que gayrebè no 'ns enteniam; quan la mestressa digné: Noya, tirals uns quants grapats de fajol, que coneixen l' hora del grá y no s' entenen de rahóns y ja veurán qué prompté callarán.—Donchs ¿cóm es que gastan fajol en lloch de moresch ó blat de moro?—Perque es grá qu' alimenta mòlt y fa pónrder, y ab més rahó ara que 'l blat de moro va car. Nosaltres apuntém tot lo que gasta la virám y els diners que 'n fem, y aixís sabem lo que més convé, y á dir veritat, la virám y conills ben cuydats produheixen bastant.—El criar bestia dóna gust y negoci si va bè y no 's moren.—A nosaltres, gracias á Dèu, ens vá bè; aixó sí, el mèu marit sempre crida que hi posém cuydado, molta netedat en els galliners y corrals; el menjar bullit y el grá esclafat; l' aygua ben neta, mudantla dos cops al día; fora humitat, perque el terreno es més alt, y ab sorra, perque 's puguin revolcar; el galliner escombrat cada dia y ben ventilat; parets lisas y enblanquinadas dos cops l' any. Al ivern tenen bon sol, y al estiu bona ombra sota aquell cirerer y aquellas dues moreras. Una vegada hi va haver una epidemia que 's moria molta virám de tot arreu y la nostra també feya mala cara, y 's morí una gallina; pero desinfectarem el galliner ab aygua de lisol y en posavam una gota en el menjar matí y vespre y el mal no passá endavant. (Ja tractarem del modo de cuydar la virám, els cunills y demés bestiar al tractar d' economia doméstica).

Al repartir el grá la noya, la virám vinga córrer y donar salts al seu costat, com si li volgués pendre 'l grá del cistell; els galls comparegueren després de las gallinas donántlos hi preferencia, com si volguessen donar una llissó á aquells homes que s' atipan bè, y las donas de col si 'n queda, habenthi punts que ni tan sols las deixan seure á taula. Els ànechs arribaren més tart, fent saludos y gach... gach... se ficaren per sota las potas de las gallinas, y com que son tant farts, casi no deixaban menjar la demés virám: els indiots se ho miraban fent el vano y glu... glu... semblava que se 'n donguessin de menos de menjar ab els altres, carregats d' orgull y estarrufats; pará el burgit y arribá l' amo tot content al veurer als seus amichs.

Després de donarnos la benvinguda y una estreta de má, sense volguer reposar ens feu seguir totas las dependencias, quedant prendats del ordre y netedat de tot lo que constituheix una ben montada casa de pagés, no extranyant que 'l bestia anés bè ab tan bonas condicions higiénicas, que algún dia esplicarém ab més detall. Al ensenyarnos una pila de guano qu' estava barrejant, segóns digné á la nostra arribada, manifestá qu' era pera posar al forratje, del que gastaba mòlt pe 'ls bous y per las vacas y per un caball.

Al manifestarli nostra extranyesa de que llaurés ab bous y gastés tant guano pe 'ls ferratjes, digné: «Ja sé qu' en aquest país casi se han desterrat els bous seguint